

04. Pannonhalma, Szent Márton Bazilika

Tervező:	John Pawson
Építésszek:	koordináló építész: Gunther Zsolt , 3H építésziroda
munkatársak	Anna von der Schulenburg, Stefan Dold, Anna Mesterházy, Rosanna May, Tavaszi Tamás (engedélyezési terv), Pataj Orsolya, Holló Mátyás (engedélyezési terv), Szarka Tímea, Szternák Anett, Ujfalussy Domonkos
Épületszerkezetek:	Dr. Vándor András
Építető:	Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság
kivitelező:	Reneszánsz Kőfaragó Zrt.
A tervezés és építés ideje:	2007, 2011

A Pannonhalmi Bazilika belső helyreállítása – építészforum, 2007. július 12. <http://epiteszforum.hu/a-pannonhalmi-bazilika-belso-helyreallitasa>

A szerzetesek eszményi megrendelők – a hg.hu cikke, 2012 augusztus - <http://hg.hu/blog/14895-a-szerzetesek-eszmenyi-megrendelok>

A Pannonhalmi Szent Márton bazilikáról még egyszer – in: Tervlap, 2012. augusztus 30., Java - <http://www.tervlap.hu/cikk/show/id/1494>

A messziről jött ember – Turányi Gábor, in: A Pannonhalmi Bazilika felújítása, Bencés Kiadó, pp. 12-16., <http://www.kozep.bme.hu/wp-content/uploads/2013/10/Turanyi-A-messzirol-jott-ember.pdf>

Felszentelték John Pawson misztikus terét Pannonhalmán – in: Tervlap, Csanády Pál, 2012. augusztus 27. <http://www.tervlap.hu/cikk/show/id/1488>

Az építészet nem létezik kompromisszumok nélkül – interjú John Pawsonnal, hg.hu, 2012. szeptember; <http://hg.hu/blog/14906-az-epiteszet-nem-letezik-kompromisszumok-nelkul#>

Ferkai András: Fényben úszó világ. A Pannonhalmi Főapátság Szent Márton-templomának felújításáról. Metszet 2012/6, november-december

A kortárs művészet akarása - Masznyik Csaba cikke, in: Műértő, 2013 április; <http://www.kozep.bme.hu/wp-content/uploads/2013/10/Masznyik-Csaba-Muerto-2013.pdf>

Középkori – historizáló – kortárs – Szilágyi Klára és Erő Zoltán interjúja Dávid Ferenc művészettörténésszel, in: Műértő, 2013 április; http://www.kozep.bme.hu/wp-content/uploads/2013/10/PH-DF_beszelgetes-130215-Muerto.pdf

Szerzetesek szolgálatában – a pannonhalmi bazilika felújításáról; Hartmann Gergely interjúja, in: építészforum, 2012. május 3. <http://epiteszforum.hu/szerzetesek-szolgalataban-a-pannonhalmi-bazilika-felujitasarol>

„A szeretet a kövek közötti malter” - beszámoló a pannonhalmi bazilika felszenteléséről - 2012. augusztus 30. - <http://epiteszforum.hu/a-szeretet-a-kovek-kozotti-malter-beszamol-a-pannonhalmi-bazilika-felszenteleserol>

Gunther Zsolt: "A pannonhalmi bazilika nem rekonstrukció, hanem új entitás" – interjú, 2012. november 23. - <http://epiteszforum.hu/gunther-zsolt-a-pannonhalmi-bazilika-nem-rekonstrukcio-hanem-uj-entitas>

Fuga rádió, 2013 január 4., 18:15 – Ránki Júlia beszélgetőtársa Gunther Zsolt DLA, a felújítás vezető építésze és Németh Katalin műemléki felügyelő, valamint Fehérváry Jákó bencés szerzetes
http://tarsas2010.blog.hu/2013/04/13/pannonhalma_861

Bencés minimál – a 6b.hu videóinterjúja, Hartmann Gergely, Gunther Zsolt DLA, a felújítás vezető építésze és Fehérváry Jákó bencés szerzetes - http://www.6b.hu/Bences_minimal

A téri minimum teljessége - Vukoszávlyev Zorán, Magyar Építőművészet, 2012/3 - <http://meonline.hu/archivum/a-teri-minimum-teljessege/>

A Pannonhalmi Bazilika rekonstrukciója – a *belight!* világítástechnikai cég honlapjáról, kiemelt referenciaként:
<http://www.belight.hu/?mod=mainpage&cla=mainpage&fun=access&mp=referenciak&c=1167>

Bencés minimál: kortárs építészet Pannonhalmán – hg.hu, Kovács Dániel cikke, 2011. május 26.
<http://hg.hu/cikk/epiteszet/12218-bences-minimal-kortars-epiteszet-pannonhalman>

Két hegy: Dobogókő, Pannonhalma - in: György Péter Állatkert Kolozsváron - Képzelt Erdély című könyvéből; egy részete: http://tarsas2010.blog.hu/2013/12/30/ket_hegy_dobogoko_pannonhalma

---

kapcsolódó szöveg:

Déry Attila: **A forma visszaszerzése** - *Múlt, műemlék, mítosz* fejezet, 53. oldal; - Terc kiadó, 2002.,
http://tarsas2010.blog.hu/2013/04/20/mult_muemlek_mitosz

szemelvények:

A Pannonhalmi Bazilika belső helyreállítása - 2007. július 12. <http://static2.architectforum.hu/a-pannonhalmi-bazilika-belső-helyreallitasa>

9. Mind Pawson úr, mind munkatársai részéről a legnagyobb tiszteletet, előítélet-mentességet és nyitottságot éreztem, érzékeltük amikor műemlékvédelmi kérdésekről esett szó, és amikor a KÖH vezetőivel párbeszédet folytattak. A templom-építéstörténetének alaposan utánaolvastak, a műemlékvédelmi szakértőket valódi figyelemmel és érdeklődéssel hallgatták, nemegyszer az ő hatásukra, őszinte meggyőződésből változtattak terveiken.

(Fehérvári Jákó bencés szerzetes, a Bazilika Műhely titkárának hozzászólása)

Holnapi D. Márton o. praem hozzászólása (építész-szerzetes):

„A sok jó között jó az is, hogy John Pawson mellett magyar építészek, Gunther Zsolt irodája részt vesz a tervezésben... A száz évvel ezelőtti hibát, el kell kerülni: ne "korszerű, XXI. századi" álarcot kapjon az épület, hanem igazmondó legyen a múltjával a jelenben is! Szerintem jól előkészített, nagy építészeti és térélményekre feljogosító összehangolt munka ez! Sok erőt és kitartást, imádságot igényel még.”

Turányi Gábor (A messziről jött ember):

Pannonhalma világa újra és újra arról győz meg, hogy ez a Hely a bizalom helye. Természetes volt, hogy a Bencések az építész kiválasztásakor teljes bizalmukba fogadták John Pawsont és magyarországi partnerét, Gunther Zsoltot. Hiszen mindig is így tettek, amikor évszázadokon keresztül megbíztak az emberekben. Az utóbbi évtizedekben sem volt ez másképp. Megbíztak Hidasi Lajosban és Kiss Tiborban, majd Czigány Tamásban, Dick Sikkesben, Skardelli Györgyben, Szilágyi Klárában. A Bencés Rend ezer éven át folyamatosan bizonyította, hogy empátiával, hozzáértéssel és felelősséggel bánik a reá bízott Pannon Halommal. Nem kell Őt „felügyelni”.

Bencés minimál – a 6b videójából:

talán a műemlékfelügyeletnek és ennek a művészettörténész világnak a Bazilika műhely működésétől kezdve világos lett hogy a mi szempontjaink ugyanolyan erősek mint az ő szempontjaik. Tehát nincs már az, hogy ők megmondják nekünk azt hogy „hány négyzetméterre van szükségetek”. Ez egy kalapemelés volt előttünk, erre büszke is vagyok és örülök is neki hogy ezt ők meglépték, hogy azt mondták hogy „igen, ezek a szempontok amit Önök megfogalmaztak, ezek nagyon fontosak és érvényesek és nem alávalóak. És ez pldál a különbség a mi munkánk és mondjuk aközött hogy ha eg ymulticég vásárol meg egy műemléképületet (Fehérvári Jákó bencés szerzetes)

hozzászólás a hg.hu egy cikkéhez:

„Sajnálom , hogy ilyen megtörténhetett a pannonhalmi bazilikával. Egy restaurátor szemével nézve, ez etikátlan véleményem szerint a műemlékvédelem nem köthet kompromisszumokat, csak emberek köthetnek ROSSZ alkukat.”

Más: konfliktuskezelési stratégiák ([Wikipédia: konfliktus](#))

- **Győztes/vesztes stratégia:** A felek a konfliktust harcként értelmezik, győzelemre, a másik legyőzésére törekednek, megegyezés nincs. Gyors cselekvést igénylő helyzetekben gyakran szükségszerű alkalmazni.
- **Alkalmazkodó stratégia:** Lemondás az érdekek, vágyak érvényesítéséről: félelemből, kényszerből avagy hosszabb távú érdekek miatt, megfontolt döntés alapján a konfliktus első jeleit észlelve.
- **Elkerülő stratégia:** Az egyén nem mond le a fentiekről, hanem magát a konfliktushelyzetet igyekszik kikerülni
- **Kompromisszumkereső stratégia:** Közösen elfogadható megoldás keresése a cél, amely mindkét fél számára kielégítő (noha gyakran mindkettejük számára rosszabb, mint amit eredetileg szerettek volna). Egyenrangú felek között gyakori; az erőviszonyok változásával az erősebb fél a másik legyőzésére törekszik.
- **Problémamegoldó (győztes/győztes) – stratégia:** A résztvevők a probléma olyan megoldására törekednek, amelyben mindkét fél érdekei, szükségletei, meggyőződései érvényesülnek. Kölcsönösen elfogadják a másik fél önérvényesítését, vállalják az önalávetést, készek együttműködni, empátikusan viselkedni a legjobb megoldási alternatívák megtalálása érdekében. A közösen elfogadott megoldás mellett mindkét fél elkötelezett.